

Arbeidstilsynet
Postboks 4720 Torgarden
7468 Trondheim

Vår dato: 15.09.2018
Deres dato: 31.05.2018
Vår referanse: Siri Bergh
Deres referanse:

Hørings svar – forslag til endringer i arbeidsmiljøforskriftene av 31. mai dette år.

Byggenæringens Landsforening (BNL) viser til høringsbrev av 31. mai dette år.

Vi vil først kommentere forslaget generelt, deretter gå inn på de punktene vi har dirkete kommentarer til.

Generelt

BNL har satt seg inn i forslaget fra Arbeidstilsynet om foreslåtte endringer i arbeidsmiljøforskriftene.

BNL mener at det er for tidlig å endre forskriftene siden de nye reglene, § 17 i utførelse av arbeid, trådte i kraft i 2016. Reglene på dette området har ikke fått virke i mer enn to år, og BNL mener derfor det er forhastet å endre reglene allerede nå. Forskriften retter seg mot alle aktører i byggenæringen, fra små og store byggmestre og andre håndverksbedrifter til nasjonale totalentreprenører. Det er store forskjeller i behov, fra mindre komplekse stillaser rundt småhus som settes opp etter standard oppstilling til større komplekse stillaser rundt næringsbygg, leilighetsbygg, hengende stillaser med videre, og hvordan arbeidet er organisert.

BNL mener at arbeid med stillas ikke blir bedre med de foreslåtte endringene. Foreslåtte endringer vil kunne skape mer klarhet og større rom for tolkninger, noe næringen ikke har behov for. Hyppige endringer av reglene er en utfordring i seg selv uansett det materielle innholdet. Dette fører til mye arbeid for bedriftene med vurdering av hva endringene består i, hvordan tidligere opplæring står seg mot endrete krav, endring av rutiner osv.

Det er et viktig poeng for næringens forutsigbarhet at reglene kan holdes stabile over tid, slik at de som arbeider med produksjon i byggenæringen ikke gjøres til «kjeltringer» fordi de ikke fikk med seg siste endring. Bedriftene og arbeidstakerne plikter å holde seg oppdatert, men det påhviler også myndighetene å være tilbakeholdne med endringer som ikke det er absolutt behov for.

Kapittel 17 i "utførelse av arbeid" er et viktig kapittel for de fleste bransjer i BNL og bransjene bør få lenger tid til å tilpasse seg de endringene som trådte i kraft i 2016. Byggenæringen bruker erfaringsmessig tre til fem år på full implementering av regelendringer, og vi ber om at Arbeidstilsynets ikke endrer reglene på nåværende tidspunkt.

Det meste av regelverksutvikling og endring innenfor sikkerhetsområdet er erfaringsbasert. BNL mener derfor at reglene må kunne virke i en lengre periode, for å samle nok erfaring i praktisk bruk, før det kommer forslag om nye endringer. BNL kan legge til at de nåværende reglene allerede etter to år synes å ha hatt en positiv virkning for bransjene.

Spesifikke kommentarer:

BNL mener det er rett å fastholde arbeidsgivers ansvar om å sørge for tilstrekkelig opplæring, og at krav til opplæring gis som kvalitative krav slik forslaget legger opp til.

BNL støtter også å fjerne krav om praksis før opplæring kan gis. Dette er en viktig del av poenget med å lære i arbeid, dessuten må dette være en del av arbeidsgivers vurdering.

BNL støtter også ny forskriftstekst om at kvalifisert person skal ha tilstrekkelig praktisk erfaring. Dette vil være i tråd med prinsippene over og må inngå som del av arbeidsgivers vurdering.

BNL tar forslaget til inndelingen i høydeklasser til etterretning.

Det er viktig å klargjøre at gitt stillasopplæring etter forrige utgave av forskriften, er å forstå som innenfor de kravene som vil gjelde etter ny forskrift.

Når det gjelder dokumentasjon av gitt opplæring må dette være praktisk gjennomførbart for bedriftene. Det må være godt nok at arbeidsgiver oppbevarer registrering av gitt teoretisk opplæring og praktiske øvelse for person, og at registreringen omfatter tema for kurs og øvelse og når dette er gjennomført. Slike registreringer vil da være tilgjengelig for verneombud og Arbeidstilsynet.

BNL foreslår tilføyelser til § 17-1 til Risikovurdering av arbeid i høyden

Forskriften regulerer krav til bruk av stillas, slik at dette er ikke et tema for eventuell risikovurdering eller valgbart fra byggeplass til byggeplass avhengig av omstendighetene. Når stillas bygges er det eksempler på mangler ved utført arbeid. Slike mangler kan ivaretas ved kvalitetssikring av arbeidet. Bygging av stillas og de faremomenter som følger av dette er velkjente forhold som kan forebygges ved planlegging. Derfor mener BNL at de forhold som omtales under bokstav a) til h) skal håndteres gjennom kvalitetssikring som dokumenteres. Det er derfor foreslått en tilføyelse til § 17-1 for de tilfeller hvor sikring av arbeid i høyden skjer ved bruk av stillas.

Videre kan de se ut som om arbeidsplattformer på knekker også vil omfatte plattformer på knekker på systemforskaling. Det er viktig at dette ikke blandes sammen med plattformer på knekker som er del av forskjellige typer stillas. Der hvor plattformer er del av systemforskaling (med egen bruksanvisning/montasjeanvisning) vil dette omfattes av betongfaget (Vg3 - betongfaget) uansett hvilken høyde forskalingen har, og vil da ikke være del av stillasbyggingen.

Kommentarer til enkelte paragrafer:

3. Forslag til endringer i arbeidsmiljøforskriftene

3.1 Arbeidsplassforskriften

Kommentar:

BNL støtter at enkeltpersonforetak omfattes av de samme krav som foretak som sysselsetter arbeidstakere. Dette er viktig for å opprettholde likt sikkerhetsnivå mellom foretakene, og lik konkurransesituasjon.

3.2 Forskrift om utførelse av arbeid

§1-4 nr 47 skal lyde:

Kommentar:

BNL foreslår at teksten skrives om slik at den ikke kan oppfattes å omfatte systemforskaling. Systemforskaling er det redegjort for ovenfor.

Ny tekst: 47) stillas: midlertidig konstruksjon som skal sørge for en sikker arbeidsplass i høyden eller gi nødvendig og sikker atkomst for utførelse av arbeid og verne mot fall fra ~~tak eller annen~~ høyde, med tilhørende deler som sammenbygges med stillaset,

Kapittel 12. Bestemmelser om kontroll og vedlikehold av arbeidsutstyr og anlegg

Kommentar:

Slik BNL tolker dette vil kravene til systematisk kontroll og vedlikehold i praksis gjelde det meste av arbeidsutstyret næringen benytter, og som det gjennomføres dokumentert sikkerhetsopplæring i forbindelse med. Krav til rutiner for kontroll og opplæring for kontroll er forståelig. Arbeidstakerne skal alltid bruke utstyret slik at funksjonen til utstyret opprettholdes.

Det er viktig at dokumentasjonen holdes på et moderat nivå, spesielt for utstyr hvor det ikke foreligger bruksanvisning og hvor det stilles egne skriftlige instruksjoner for kontroll og vedlikehold.

§12-1 Krav om systematisk kontroll og vedlikehold og §12-2 Krav om opplæring for utførelse av kontroll og vedlikehold

Kommentar:

BNL mener at dette bør ivaretas av kvalitetssikring av stillasbygging og stillas under bruk.

§12-3 Utførelse av kontroll og vedlikehold

Tredje ledd:

Kontroll og vedlikehold skal utføres i henhold til utstyrets eller anleggets bruksanvisning. Om bruksanvisning ikke kan følges må arbeidsgiver sørge for å utarbeide og følge egne skriftlige instruksjoner for kontroll og vedlikehold.

Kommentar:

BNL mener det i gitte situasjoner ikke er hensiktsmessig å følge vedlikeholdsinstruksjoner gitt i bruksanvisning som vi forstår som produsentens anvisninger. En del større utstyr har krav om store kostbare vedlikehold ved gitte intervaller. Erfaring tilsier likevel at behovet for slikt vedlikehold varierer avhengig av driftstimer og miljø utstyret som har vært brukt i. I disse tilfellene er det ikke snakk om man kan følge de intervaller som er gitt i bruksanvisning, men om det er hensiktsmessig, slik det fremgår av annet ledd:

"Kontroll og vedlikehold skal tilpasses utstyrets eller anleggets art, kompleksitet og bruk."

BNL mener at ordet "kan" bør fjernes:

Ny setning: *Om bruksanvisning ikke følges må arbeidsgiver sørge for å utarbeid og følge skriftlige instruksjoner for kontroll og vedlikehold.* Her kan det eventuelt legges til en setning om at årsaken til at man ikke følger bruksanvisningen må dokumenteres.

Hvis ikke ordet kan fjernes vil bruksanvisningen, etter BNLS mening, få lovgivende kraft.

§12-3 Utførelse av kontroll og vedlikehold

Femte ledd:

Når arbeidsutstyr brukes utenfor virksomheten, skal dokumentasjon for den siste kontrollen medfølge.

Kommentar:

BNL mener dette punktet bør enten spesifiseres eller endres. Det springende punkt er om en oblat eller merking på utstyret, gjerne påført referansenummer, er tilstrekkelig eller om hele dokumentasjonen må medfølge. I dag skjer det meste av dokumentasjon digitalt. Dersom all vedlikeholds dokumentasjon skal foreligge på arbeidsstedet (i hvilken form?) er dette kostbart og lite hensiktsmessig da dette er en dokumentasjon som brukeren kun fremlegger ved tilsyn, kontroll eller uønskede hendelser. Det bør vurderes om det er tilstrekkelig at dokumentasjon kan tilgjengeliggjøres på arbeidsplassen ved behov.

§12-5 Krav om kontroll etter montering, installasjon og reparasjon

Tredje ledd:

Kontroll skal alltid gjøres etter at arbeidsutstyret eller anlegget monteres eller installeres på nytt sted.

Kommentar:

Vil dette også omfatte bordsager og annet utstyr (som det er gitt opplæring i bruk av) som settes opp og tas ned fortløpende, utstyr som arbeidstaker tar med seg til nytt arbeidssted/oppgave kontinuerlig? Dette vil i så fall ikke være særlig praktisk å gjennomføre.

§17-1 Risikovurdering av arbeid i høyden

Kommentar:

BNL mener at paragraf 17-1 bør gis en tilføyelse for det tilfellet at sikring ved arbeid i høyden skjer ved bruk av stillas. I slike tilfeller bør kravet settes som "*kvalitetssikring av bygging og bruk av stillas*" fordi dette innebærer kjent og gjentagende risiko. Hele bestemmelsen beholdes til og med bokstav h). Det innarbeides en ny tekst etter bokstav h) som foreslås som:

Ved valg av stillas for sikring under arbeid i høyden vil risiko ivaretas ved kvalitetssikring under bygging og bruk..

§ 17-2 Krav til opplæring ved montering, demontering, endring og kontroll av rullestillas og frittstående stillas med øverste stillasgolv fra to meter og inntil fem meter

og

§ 17-3 Krav til opplæring ved montering, demontering, endring og kontroll av stillas med øverste stillasgolv fra to meter og inntil ni meter samt krav til tilleggsopplæring for trestillas og arbeidsplattformer på kneker

Kommentar:

Slik tekstene er skrevet er det lett å bli forvirret fordi begge gjelder fra to meter. Det er uansett arbeidsgiver som sitter på ansvaret for rett kompetanse på byggeplassen. Det oppleves ikke at de foreslåtte endringene bidrar til å gjøre dette enklere og klarere.

§ 17-4 Krav til opplæring ved montering, demontering, endring og kontroll av stillas med øverste stillasgulv fra ni meter samt krav til tilleggsopplæring for trestillas, arbeidsplattformer på knekter, utkragende og hengende stillas, og inndekkede konstruksjoner

og

§ 1-4 første ledd nr. 47 skal lyde:

47) stillas: midlertidig konstruksjon som skal sørge for en sikker arbeidsplass i høyden eller gi nødvendig og sikker atkomst for utførelse av arbeid og verne mot fall fra tak eller annen høyde, med tilhørende deler som sammenbygges med stillaset,

Kommentar:

Klatrestillas og byggheis monteres ofte på eller i forbindelse med stillas, men også ofte som egen enhet, forankret direkte i vegg. Montering av disse er i en gråsoner da de er pr. definisjon ikke defineres som et stillas og dermed ikke blir underlagt tilsvarende krav til opplæring som stillas. Disse burde vært spesifisert og tatt med i §17-4.

Med hilsen

Siri Bergh

Direktør arbeidsgiverpolitikk og HMS

Byggenæringens Landsforening (BNL)